

Всесвітній день шизофренії: щодо пріоритетів у лікуванні психічних захворювань

Щороку 24 травня відзначається Всесвітній день шизофренії, що має на меті підвищити обізнаність населення про одне з найскладніших та не до кінця зрозумілих порушень психічного здоров'я. Шизофренія, яка нині уражає близько 25 млн людей у світі, є хронічним захворюванням, що впливає на мислення, сприйняття, емоційний стан і поведінку людини. Здебільшого ця патологія виникає в молодому віці та потребує довічного лікування.

Сучасні дослідження фармацевтів спрямовані передусім на розробку лікарських засобів для пацієнтів із психічними захворюваннями, зокрема шизофренією, депресією та біполярним розладом. А також спрямовані на підвищення обізнаності, освіти та дестигматизацію психічних захворювань. Фармацевтичні компанії організовують освітні медичні програми та співпрацюють із психіатричними асоціаціями для забезпечення ранньої діагностики й доступу до медичної допомоги.

Так, зокрема у The Candid Book («Відверто про шизофренію»), – спеціалізованому виданні для людей, у родині яких є хворі на шизофренію, розповідають доступно про це важке захворювання: у першому виданні, зокрема, було надано базові практичні пора-

ди особам, які доглядають за хворими на шизофренію (зі змістом книги можна ознайомитися на веб-ресурсі <https://schizophrenialife.ua/>), а у другому, яке очікується до виходу найближчим часом, буде більше конкретизовано інформацію з догляду за пацієнтами з шизофренією та коморбідним розладом, пов'язаним із вживанням психоактивних речовин.

У Всесвітній день шизофренії багато представників медичної спільноти наголошували на важливості визнання, емпатії та підтримки людей, які живуть із шизофренією, тому понад 10 % річних доходів від продажу препаратів для лікування розладів психіки реінвестується у подальші науково-дослідні розробки.

Підготовлено ТОВ «Медікс Груп»

Грибок на ногах: як виявити і лікувати?

Надходить літо, час активного відпочинку і водночас – період підвищеного ризику для здоров'я стоп. Волога, спека та недотримання гігієни створюють майже ідеальні умови для розвитку такого неприємного явища як грибок на ногах, або мікоз стоп. Це не просто естетична проблема, а серйозне грибкове захворювання шкіри, що може суттєво погіршувати якість життя.

Мікоз на ногах, або грибок стоп – це поширене грибкове захворювання шкіри (близько 15 % населення світу мають грибкові інфекції стоп (або епідермофітія стоп). Здебільшого потерпають стопи, зокрема шкіра міжпальцевих складок, а саме між мизинцем і сусіднім пальцем, а також підшви. Місце ураження ніг ще називають «стопою спортсмена».

Викликають мікоз ніг патогенні гриби, які розмножуються у вологому середовищі (зокрема, збудники родів *Epidermophyton*, *Microsporium*, *Trichophyton* та *Candida*) та проникають в шкіру крізь невеликі тріщини або поверхневі рани на ногах (наприклад, «підхопити» інфекцію можна у громадських басейнах). Варто зазначити, що ці ж гриби часто викликають грибкові інфекції нігтів.

Пацієнти із мікозом стоп зазвичай скаржаться на:

- свербіж ніг та відчуття печіння;
- лущення шкіри;
- появу тріщин між пальцями;
- почервоніння та запалення;
- ущільнення та зміну кольору нігтів (при поширенні інфекції на нігтьову пластинку).

Грибкові інфекції шкіри «процвітають» у вологому та теплому середовищі. А ноги людини є для них буквально «ідеальним домом»: більшу частину дня стопи перебувають у взутті, тому часто залишаються теплими й вологими. До того ж, шкіра стоп багата на кератин – білок, який слугує для грибів живильним середовищем.

Грибкова інфекція стоп передається через контакт із контамінованою поверхнею або предметами: наприклад взуттям, рушниками, підлогою, здебільшого у громадських місцях (басейнах або саунах). Варто відзначити, що ризик зараження підвищується при надмірному потовиділенні (гіпергідрозі). А призводить до швидкого зараження, особливо в умовах вологості й тепла, недотримання індивідуальної гігієни.

Попри те, що мікоз стоп не викликає серйозних проблем у здорових людей, зазвичай він не зникає самостійно. Якщо його ігнорувати, інфекція може не лише поширюватися на інші ділянки тіла, включаючи нігті (спричиняючи оніхомікоз, який складніше лікувати), але й призвести до інших, більш неприємних ускладнень (пошкоджена грибом шкіра стає вразливою для бактерій, іноді організм може відреагувати алергічним висипом на інших ділянках тіла). Особливо небезпечним мікоз стоп може бути для людей із цукровим діабетом, порушеннями кровообігу або ослабленим імунітетом (наприклад, через ВІЛ або хіміотерапію), у яких навіть незначна грибкова інфекція може стати причиною серйозних бактерійних інфекцій, виразок і навіть гангрени.

Зазвичай у таких випадках лікарі призначають топічні засоби (наприклад, креми, гелі, спреї, розчини або мазі від грибка на ногах), основою яких є протигрибкові речовини – кетоконазол, клотримазол, тербінафін, міконазол, тиконазол, біфоназол, сертаконазол, ефіноконазол, нафтифін, циклопірокс, аморолфін, ністатин, натаміцин, які чинять фунгіцидну дію.

Якщо в окремих випадках мікоз стоп не вдається «зупинити» топічною терапією або процес хронізується, слід вдаватися вже до системного лікування, наприклад, пероральних форм протигрибкових препаратів, які містять гризеофульвін або тербінафін.

Звісно, найкраще не хворіти і намагатися робити все для того, щоб запобігти захворюванню. Зокрема, щоб уникнути грибкової інфекції стоп, важливо дотримуватися наступних правил:

- підтримувати гігієну ніг;
- носити взуття, яке добре пропускає повітря, та змінювати шкарпетки щодня;
- не ходити босоніж у громадських місцях (сауни, басейни);
- періодично дезінфікувати взуття та користуватися індивідуальними рушниками.

Підготовлено ТОВ «Медікс Груп»

Пацієнтські організації закликають підтримати законопроект про збільшення коштів на закупівлі ліків

Нещодавно в українському кризовому медіацентрі відбувся пресбрифінг, присвячений проекту Закону України щодо збільшення фінансування на закупівлю ліків для тяжкохворих пацієнтів. Організатором заходу виступив Благодійний фонд (БФ) «Пацієнти України». Ініціатором законопроекту виступила Ольга Стефанишина, народна депутатка, членкиня Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування. Проект подано на реєстрацію у Верховну Раду України і найближчим часом йому буде присвоєно реєстраційний номер та оприлюднено текст документа.

Інна Іваненко, виконавча директорка БФ «Пацієнти України», повідомила, що, за оцінками БФ «Пацієнти України», на сьогодні недофінансування державних закупівель лікарських засобів для тяжкохворих становить 8 млрд грн. Наразі Міністерство охорони здоров'я України почало збирати інформацію про потребу на закупівлю препаратів за кошти державного бюджету на 2026 рік.

Проаналізувавши цю потребу, БФ «Пацієнти України» виявлено, що лише близько 60 % тяжкохворих осіб отримають лікарські засоби за кошти держави. Зокрема, будуть недофінансовані такі нозології, як дитяча онкологія – 33 %, вірусні гепатити – 66 %, первинний імунodefіцит – 60 % та ін. При цьому недофінансування закупівель препаратів першої та другої лінії становить близько 90 % від потреби.

У зв'язку з цим вона закликала народних депутатів та Уряд підтримати законопроект щодо збільшення фінансування на закупівлі ліків.

Ольга Стефанишина зазначила, що аналіз державних бюджетів, які ухвалено протягом останніх кількох років, свідчить, що держава почала виділяти менше коштів на закупівлю препаратів. Також через девальвацію гривні навіть на виділене фінансування вдається закупити менше лікарських засобів. При цьому бюджет закупівель ліків був дефіцитний ще до повномасштабного вторгнення, яке лише збільшило цей дефіцит.

Спікерка зауважила, що через повномасштабне вторгнення частина населення виїхала за кордон, але, попри це, пацієнтів в Україні не стало менше. Зокрема, вдвічі збільшилася кількість хворих на гепатит С. Також завдяки скринінгу новонароджених щодо виявлення орфанних захворювань зросла кількість пацієнтів, які потребують лікування від таких захворювань.

Тому з метою забезпечення потреб у ліках було подано законопроект щодо збільшення фінансування закупівель препаратів на 8 млрд грн за рахунок коштів з резервного фонду бюджету. Наразі проект проходить процедуру реєстрації у Верховній Раді України.

Вікторія Романюк, голова Громадської організації (ГО) «Афіна. Жінки проти раку», повідомила, що близько 5 пацієнтів в Україні щогодини помирають від онкологічних захворювань. Проте значна частка цих осіб могла б отримувати лікування, яке доступне для пацієнтів Європейського Союзу. Однак відповідні ліки для українців недоступні. При цьому навіть препаратів, які закуповуються і є в онкологічних центрах, не завжди вистачає на усіх хворих, які їх потребують.

Анна Хмель, клінічна онкологія Комунального підприємства «Лікарня № 1» Житомирської міської ради, підтвердила інформацію про дефіцит лікарських засобів для терапії пацієнтів з онкопатологією. За її словами, на сьогодні є дефіцит ліків навіть для базової терапії онкологічних захворювань, попри те, що це гарантовано державою. Відповідно, через відсутність препаратів лікарям доводиться відмовляти хворим у лікуванні. Своєю чергою, пацієнти змушені купувати ці ліки за власний кошт через аптечні заклади. При цьому навіть в аптеках є дефіцит таких препаратів, оскільки їх виробники не розраховували на такий великий попит на ліки, забезпечення пацієнтів якими гарантується державою.

Вона додала, що коли у 2024 р. в лікарні виникав дефіцит, то можна було звернутися до інших закладів охорони здоров'я і попросити про перерозподіл ліків. Однак у 2025 р. це зробити неможливо через дефіцит препаратів для терапії онкохворих у всій Україні. Крім цього, ці ліки є дороговартісними, через що пацієнти в деяких випадках відмовляються від лікування.

Ніна Астафорова-Яценко, голова БФ «Діти з гемофілією», повідомила, що на сьогодні особи з гемофілією забезпечені необхідними препаратами на 60 % від потреби. Отже, усі пацієнти забезпечуватимуться лікуванням протягом близько 8 міс. Після цього ліки закінчаться.

Також під час заходу виступив Павло Кирієнко, ветеран війни, хворий на онкопатологію. Він закликав парламентарів підтримати відповідний законопроект і забезпечити лікуванням усіх, хто його потребує.

Підготовлено ТОВ «Медікс Груп»